

.....										
	Kod ucznia									
			-			-				
	Dzień		Miesiąc		Rok					
pieczętka WKK	DATA URODZENIA UCZNIA									

KONKURS HISTORYCZNY dla uczniów gimnazjów - etap wojewódzki

Przemiany społeczno-gospodarcze, kulturowe, ideologiczne i polityczne w Polsce (Rzeczypospolitej Obojga Narodów), Europie i na świecie w XV-XVIII w.

Drogi Uczniu,

przeczytaj uważnie instrukcję i postaraj się prawidłowo odpowiedzieć na wszystkie pytania.

- Arkusz liczy 11 stron i zawiera 13 zadań.
- Przed rozpoczęciem pracy sprawdź, czy Twój test jest kompletny. Jeżeli zauważysz usterki, zgłoś je Zespołowi Konkursowemu.
- Zadania czytaj uważnie i ze zrozumieniem.
- Odpowiedzi wpisuj czarnym lub niebieskim długopisem lub piórem.
- Dbaj o czytelność pisma i precyzję odpowiedzi.
- Nie używaj korektora. Jeśli się pomylisz, przekreśl błędną odpowiedź i wpisz poprawną.
- Oceniane będą tylko te odpowiedzi, które zostały umieszczone w miejscach do tego przeznaczonych.
- Przy każdym zadaniu podano maksymalną liczbę punktów możliwą do uzyskania za jego rozwiązanie. Przy niektórych pytaniach zaznaczono że uczeń może otrzymać punkty ujemne.

Pracuj samodzielnie. Powodzenia

Czas pracy:

90 minut

Liczba punktów
możliwych do
uzyskania:

98 p.

Zadanie 1. (0-10 p.) **Wielkie odkrycia geograficzne**

Literą „P” zaznacz zdania prawdziwe, literą „F” fałszywe

1	Ferdynand Cortez podbił państwo Azteków	☐
2	Cortez podbił obszar dzisiejszego Meksyku	☐
3	Franciszek Pizarro podbił państwo Inków	☐
4	Pizarro podbił obszar dzisiejszego Peru	☐
5	Vasco da Gama, płynąc wzdłuż wybrzeży Afryki, dotarł w 1492 r. do Indii	☐
6	Vasco da Gama, płynąc wzdłuż wybrzeży Afryki, dotarł w 1498 r. do Indii	☐
7	Bartłomiej Diaz dotarł w 1488 r. do najdalszego południowego krańca Afryki	☐
8	Bartłomiej Diaz dotarł w 1498 r. do Przylądka Dobrej Nadziei	☐
9	W 1522 r. Ferdynand Magellan po opłynięciu kuli ziemskiej powrócił do Hiszpanii	☐
10	Wyprawa dowodzona przez Magellana opłynęła w latach 1519-1522 kulę ziemską	☐

Zadanie 2. (0-8 p.) **Gospodarka w Polsce w XVI-XVII w.**

Wyjaśnij pojęcia:

Gospodarka folwarczno-pańszczyźniana –

.....

.....

.....

.....

..... 4p

Taksy wojewodzińskie –

.....

.....

..... 2p

Jurydyka –

.....

..... 2p

Zadanie 3. (0-6 p.)

Sarmatyzm

Wyjaśnij pojęcie sarmatyzm – podaj główne cechy sarmatyzmu.

.....

.....

.....

1.

2.

3.

4.

Zadanie 4. (0-6 p.)

Gospodarka w XVI w.

Wyjaśnij, na czym polegała rewolucja cen w XVI w.

.....

.....

.....

.....

.....

3 p.

Jakie były przyczyny rewolucji cen ?

1.

2.

3.

.....

3 p.

Zadanie 5. (0-10 p.) **Przywileje szlacheckie XV-XVI w. (podane chronologicznie)**

Wymień władcę, który nadał przywilej, podaj nazwę przywileju i rok nadania

Gdy pan ma nieposłusznego, krnąbrnego albo niegodnego sołtysa w swych dobrach, może mu kazać, aby sołectwo sprzedał; a gdyby sołtys sobie nie mógł kupca znaleźć, ma wraz z panem stanąć przed sądem i wybrać dwie osoby... które niech oszacują dobra sołtysa a pan zapłaciwszy sumę na jaką oszacowane zostały dobra sołtysa ma je prawnie i dziedzicznie posiadać i używać (...) Ustanawiamy aby wojewodowie, starostowie z innymi urzędnikami ziemskimi corocznie... ustalali ceny, tak zboża, jak i chleba oraz innych płodów ziemnych, które są przez kmieci na rynek wywożone.

król	przywilej	1423 r.
---------------	--------------------	---------

Przyrzekamy też..., że żadnego ziemianina osiadłego za występki czy winę nie uwięzimy ani też nie polecimy uwięzić, ani też jakiegokolwiek przeciw niemu nie zastosujemy kary, o ile nie zostanie przez sąd słusznie skazany i wydany do rąk naszych lub starostów naszych przez sędziów tej ziemi, w której jest osiadły, wyjąwszy takiego, który by był schwytany na kradzieży lub jakimś jawnym przestępstwie, jak to podpalaniu, rozmyślnym zabójstwie, porywaniu niewiast, łupieży i pustoszeniu włości

król	przywilej	1430 (1433)
---------------	--------------------	-------------

Przyrzekamy również, że gdy wypadnie Nam wyprawić się poza granice królestwa, zapłacimy wszystkim towarzyszącym nam ziemianom... i wynagrodzimy ich za poniesione szkody i niewolę podług praw jakie przyznali im nasi poprzednicy. (...) Przyrzekamy, że nie mianujemy starostą żadnego wojewody ani kasztelana (...) Przyrzekamy, że w ziemiach godności, kasztelanie i urzędy rozdzielać będziemy... osobom osiedlonym i posiadającym dobra dziedziczne w tej ziemi. (...) Przyrzekamy również, że ani żadnych nowych ustaw nie wydamy, ani nie polecimy wzywać ziemian na wojnę bez zgody sejmiku ziemskiego.

Kazimierz Jagiellończyk	przywilej	rok
-------------------------	--------------------	--------------

Gdyby się stało, że byśmy coś, niesprawiedliwie albo nielegalnie ustanowili, albo nierozważnie przeciwko komukolwiek z rady albo komukolwiek innemu postąpili, ... albo przeciwko prawom państwa wystąpili ... to wtedy wszystkich w królestwie wolnymi czynimy od przysięgi i wierności... . Zobowiązujemy się ponadto i wobec prawa stanowimy, ... że w razie odwołania się do sądu naszego, przez poddanego naszego, bez zasięgnięcia opinii panów rady, my i następcy nasi, nic nie postanowimy, a decyzja nasza zależna będzie od decyzji panów rady... . [...] Ustanawiamy ponadto, aby królewska korona pod opieką pierwszych z rady pozostawała ... wojewodów krakowskiego, poznańskiego, sandomierskiego i kaliskiego.

król	mielniczki	rok
---------------	------------	--------------

Ponieważ prawa ogólne i ustawy dotyczą nie pojedynczego człowieka, ale ogółu narodu... postanowiliśmy, iż odtąd na potomne czasy nic nowego stanowionym być nie ma przez nas i naszych następców bez wspólnego zezwolenia senatorów i posłów ziemskich, co by było ujmą i ku uciążeniu Rzeczypospolitej oraz ze szkodą i krzywdą czyjąskolwiek tudzież zmierzało ku zmianie prawa ogólnego i wolności publicznej. (...) Gdy toż nie wszystkim było przystępne, co wszystkich obchodzi, gdyż przez pewne odzwyczajenie się i nieuwagę przywileje i księgi statutów... całemu narodowi zamknięte i nieznane były, przeto... proszeni byliśmy aby dla całego królestwa wydali jedną księgę, obejmującą wszystkie ustawy, obowiązujące w tym państwie, przez przodków naszych... wydane z dołożeniem innych statutów Naszych, i abyśmy księgę tę rozესtali... aby znajomość jego powszechną stać się mogła.

Aleksander Jagiellończyk	przywilej	rok
--------------------------	--------------------	--------------

Zadanie 6. (0-14 pkt.)

Rzeczypospolita Obojga Narodów w XVI

Uzupełnij

Na terenie Rzeczypospolitej Obojga Narodów w XVI w. większość ludności pochodzenia... wyznawała... . Świątynie tych wyznań nosiły nazwę...

I polskiego	wyznanie	świątynia	X
II niemieckiego	wyznanie	świątynia
III żydowskiego	wyznanie	świątynia
IV ruskiego	wyznanie	świątynia
V tatarskiego	wyznanie	świątynia

Znakiem „X” zaznacz wyznanie(a) chrześcijańskie, znakiem „Y” niechrześcijańskie

Zadanie 7. (0-3 pkt.)

Rzeczpospolita była w XVI w. nazywana „krajem bez stosów”. **Podaj trzy przykłady świadczące o panującej w Rzeczypospolitej tolerancji religijnej.**

I
II
III

Zadanie 8. (0-4 pkt.)

Oświecenie

Podpisz zamieszczone w ramkach pojęcia

– doktryna filozoficzna, według której Bóg jest utożsamiany ze światem- przyrodą, naturą	p.
– pogląd według którego istnieje Istota Najwyższa, będąca stwórcą świata i zasad w nim obowiązujących, która jednak nie objawiała się, nie wpływała na jego rozwój – pogląd odrzucający możliwość objawiania się woli „Boga” w świecie i nie uznający sformalizowanych kultów religijnych	d.
– przekonanie o sile i możliwościach poznawczych rozumu ludzkiego, o konieczności kierowania się nim w życiu przy rozstrzygnięciu problemów zarówno teoretycznych, jak i praktycznych
– pogląd wywodzący poznanie ludzkie z doświadczenia zmysłowego (zewnątrznego lub wewnętrznego)

Zadanie 9. (0-8 pkt.)

Uszereguj postacie czwórkami (wpisując nazwiska) oraz dopisz odpowiednią epokę/okres historyczny

Johan Sebastian **Bach**, Tomasz **Morus**, Jerzy Fryderyk **Haendel**, Jan Jakub **Rousseau**,
Leonardo da Vinci, **Monteskiusz** (Montesquieu), **Wolter** (Voltaire), Immanuel **Kant**
Peter Paul **Rubens**, **Rembrandt** van Rijn, **Johanes Vermeer**, **Caravaggio**,
Antoni **Vivaldi**, **Claudio Monteverdi**, **Erazm z Rotterdamu**, **Niccolo Machiavelli**,

I
	epoka	humaniści	1p	1p

II
	epoka	kompozytorzy	1p	1p

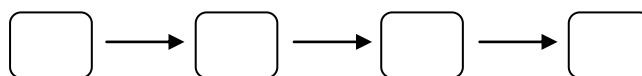
III
	epoka	malarze	1p	2p

IV
	epoka	filozofowie	1p	2p

*Dodatkowy **drugi punkt** otrzymujesz jedynie w przypadku gdy wpiszesz poprawnie epokę historyczną oraz wszystkie cztery osoby.*

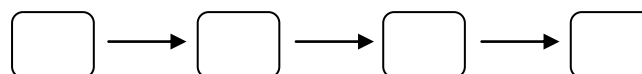
Zadanie 10. (0-9 p.) **Rzeczpospolita za panowania Wazów**

Ułóż w kolejności chronologicznej wydarzenia

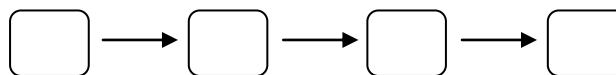
- A pokój ze Szwecją w Oliwi
- B śmierć Zygmunta III Wazy
- C unia brzeska
- D elekcja Władysława IV

Punkty (3 p.) otrzymujesz jedynie w przypadku gdy całość odpowiedzi jest poprawna.

- A Wybuch powstania Chmielnickiego
- B odsłonięcie w Warszawie kolumny Zygmunta III
- C ugoda kozacko-moskiewska w Perejasławiu
- D abdykacja Jana Kazimierza

Punkty (3 p.) otrzymujesz jedynie w przypadku gdy całość odpowiedzi jest poprawna.

- A najazd Szwedów na Polskę – kapitulacja pospolitego ruszenia pod Ujściem
- B „pierwsze liberum veto” – zerwanie Sejmu przez posła Sicińskiego
- C elekcja Jana Kazimierza
- D śmierć Władysława IV

Punkty (3 p.) otrzymujesz jedynie w przypadku gdy całość odpowiedzi jest poprawna.

Zadanie 11. (0-7 p.)

I. Podpisz mapę podając: a) pełną nazwę państwa

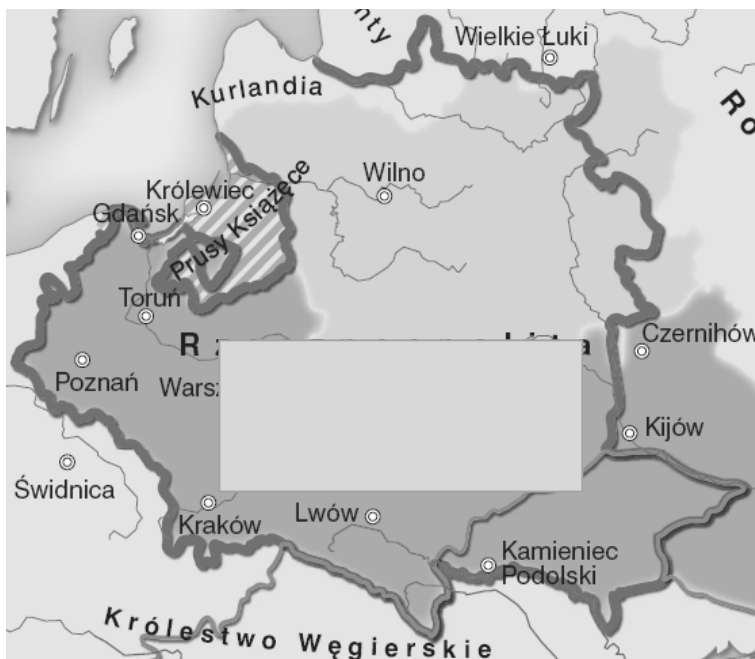
b) wydarzenie, w wyniku którego państwo powstało

.....
.....

2p

II. Z kim państwo polsko-litewskie prowadziło wojny w XVII w.

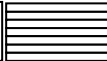

.....
.....	5p.

Zadanie 12. (0-7 p.)

I. Zaznacz na mapie państwa / terytoria, gdzie w XVII w. zwyciężył:

a) luteranizm

b) kalwinizm

Zadanie 13. (0-6 p.)

Wpisz po dwie miejscowości, w których istniały w XVI w. reprezentujące wysoki poziom i cieszące się uznaniem gimnazja luteranckie, kalwińskie i ariańskie.

Wybierz spośród podanych miejscowości:

Pińczów, Pińczów, Kraków, Raków, Gdańsk, Toruń.

luteranckie 1p 1p
-------------	----------	----------

kalwińskie 1p 1p
------------	----------	----------

ariańskie 1p 1p
-----------	----------	----------

BRUDNOPIS